

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58 — GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Giro no.468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abonn. Dovenetelweg 57a 's-Gravenhage Tel: 6845 41
Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 070 - 275154

21e jaargang nr. 31

22 april 1977

- " " " " het antwoord

Door ziekte van ons medium kon ons blad enkele malen niet verschijnen.

Wij zijn niet alwetend, wij zijn niet onfeilbaar, dus denkt u a.u.b. zelf na. Gezien de cyclus moeten wij ons vandaag bewegen in de richting van de actualiteit. Als titel koos ik:

© 2000 Blackwell Science Ltd, *Journal of Internal Medicine* 247: 101–107

Wel betekent dit gebeuren, dat de hoger geplaatsten zijn gaan nadenken over de mogelijkheden van hun striidmiddelen. Men heeft uiteindeliik besloten de opslag van gebruiksklare striidgassen aanmerkelijk te beperken.

Het ziet er overigens naar uit, dat men ook in de Usa tot gelijksoortige maatregelen zal overgaan, dit ondanks het verzet van vele mensen, die graag naar een bal gaan met een pistool op zak, omdat zij menen, dat je maar nooit kunt weten, of iemand mogelijk bezwaar maakt tegen het feit, dat je met een dame wilt dansen.

Men heeft kennis van het gebeurde en is tot de konklusie gekomen, dat ook in de Usa bepaalde gevaren niet uitgesloten kunnen worden. De besprekingen van de laatste tijd hebben dan ook niet alleen maar te maken met een beperken van de kernbewapening. Wat trouwens met de "overkill" die men kent, niet zo belangrijk meer is.

Het gaat vooral om overeenkomsten en besluiten, die zich ondergronds, buiten het bereik van het grote publiek asspelen. Juist hierdoor doet zich op het ogenblik een grote ommekeer voor. Tot op heden is men steeds maar bezig geweest nieuwe wapens te bedenken en te vervaardigen, het ene al verschrikkelijker dan het andere.

Nu echter blijkt men bereid, deze wapens grotendeels te vernietigen. De kennis blijft dus wel beschikbaar, maar de wapens zelf zijn niet meer onmiddellijk beschikbaar. Daar, waar het gaat om wapens, die minder direct gevaarlijk zijn en dus eenvoudiger te bewaren zijn, zal men niet meer uitgaan van een vergroten van aantallen, maar zoekt men voornamelijk naar een perfectionering van technieken.

Dat is, ik geef het toe, nog erg genoeg, maar in vergelijking tot de laatste 20 jaren betekent dit toch wel een heel grote verandering. Een verandering, die indirect ook door zal gaan werken in de z.g. burgerlijke sfeer.

Wat daar, t.a.v. de opvattingen aangaande de chemische industrieën, aan het veranderen is - ook al bemerkt u daarvan nog weinig of niets - is eveneens van groot belang. Wat u er van bemerkt, is voornamelijk een verandering in het toelaten van bepaalde grondstoffen. Er komen steeds meer beperkingen t.a.v. uitstoot van bepaalde stoffen of vrije lozing van bepaalde stoffen. Veel wordt aan banden gelegd. Dat is alles, wat u er van bemerken zult.

Maar dit alles betekent, dat binnen de chemische industrie een ommekeer ontstaat. Men zoekt, hier en daar zelfs haast wanhopig, naar vervangingsproducten, die niet veel duurder zijn dan de huidige grondstoffen, maar vele van de giftige nadelen van deze laatsten ontberen.

Het is een verandering, die ongetwijfeld over een aantal jaren het milieu ten goede gaat komen. Maar er is meer: de neiging van vele mensen om hun eigen welvaart met alle middelen te verdedigen, is natuurlijk nog erg groot. Dat is wel duidelijk.

Er zijn zelfs mensen, die niet meer weten, wat zij met hun eigen welvaart eigenlijk zouden moeten doen. Men zegt in Engeland wel: Wanneer je nog in een britse zaak wilt kopen, moet je opschieten, anders is het al een arabische zaak met een engelse naam geworden.

Maar altijd weer worden de mensen over de gehele wereld gekonfronteerd met de noodzaak, juist in welvaart en besteding, toch een stapje terug te doen. Dit geldt ook in uw eigen land, al hoort u daar uit de aard der zaak niet al te veel over.

Maar in verbruikspatronen is eveneens een ommekeer gaande.

Toch gaat men in vele z.g. welvarende landen in toenemende mate beseffen, - ondanks geluiden in een andere richting - dat het eenvoudig niet mogelijk is met steeds duurder wordende werkrachten door te gaan. Men beseft, dat bepaalde producten dan zo kostbaar worden, dat zij onverkoopbaar zijn. Dus de vervanging van mensen door machines is in feite de enige oplossing.

Ongeacht het uiterlijk verzet tegen deze ontwikkeling in bepaalde kringen beseft men wel degelijk, dat men hieraan iets zal moeten gaan doen. Maar daar beginnen de moeilijkheden: Je kunt de hedendaagse arbeider niet aan zijn verstand brengen, dat hij met mindner genoeg zal moeten nemen. Dat neemt hij niet, ook niet wanneer zijn eigen vakbond dit zegt.

De vakbonden moeten dus strijden voor loonsverhogingen. Maar aan de andere kant beseffen zij wel degelijk, dit zó te moeten doen, dat dergelijke verhogingen de spuigaten niet uitlopen, daar anders op zeer korte termijn nog veel meer werklozen zullen ontstaan.

Het betekent niet alleen in uw eigen land, maar in vele westerse landen feitelijk, dat men zoekt naar een mogelijkheid om de inzet van de werkende mens te wijzigen. Dat men daarbij denkt aan een tewerkstelling in de dienstverlenende sfeer, is volgens mij zo gek nog niet, ofschoon het eigenlijk moeilijk zal zijn b.v. in de horeca de beleefde, gastvrije en gezellige obers terug te vinden, die eens toch werkelijk bestonden.

Tegenwoordig zegt het bedienende personeel : Ik ben net zoveel waard als jij, dus wacht maar even. Vroeger zei men tenminste nog: Kollega komt meteen, meneer...

Waarmede ik alleen maar wil aanduiden, dat er in uw gemeenschap zeker op het gebied van werkelijke dienstverlening heel wat dingen zijn, die anders en veel beter kunnen gebeuren en heel wat mensen werk kunnen bieden. Wat meer en meer beseft wordt, ook al waagt men het gemeenlijk niet, dit alles zo en openlijk te zeggen.

In vele westerse landen wordt op het ogenblik gewerkt aan iets, wat men " verandering van het arbeidsklimaat " noemt. Indirect is dit gelijktijdig een aantasting van de huidige economische verhoudingen, zoals die tot op heden bestaan.

In de huidige economie is er een ontzettende afhankelijkheid van b.v. wereldmarktprijzen. De wereldmarkt heeft gezegd, dat de koffie duurder moet worden, dus zal zij duurder worden, nietwaar? Alleen heeft men daarbij geen rekening gehouden met het feit, dat, gelukkig voor u, aan het einde van dit jaar in toenemende mate goedkopere koffie op de markt gaat komen.

De wereldhandel zal, voornamelijk uit Azië en Afrika, aanbiedingen krijgen van goedkopere koffie, waarbij het zich vooral zal handelen om verschillende soorten Kongo en Arabica, die in uw land toch vaak gebruikt worden. Wat dan gelijktijdig een einde zal maken aan de zinloze prijsopdrijvingen van bepaalde zuid- Amerikaanse landen.

Verschuivingen en veranderingen op de wereldmarkt kunnen dus een deel van uw economie bepalen en vooral de prijzen dikteren, ook op nationaal vlak. Naarmate men echter minder gaat kijken naar aantallen artikelen, die geproduceerd kunnen worden en meer nadruk gaat leggen op kwaliteit, dienstvaardigheid, betrouwbaarheid, verandert ook meteen een gehele mentaliteit. De belangrijkheid ligt dan niet meer voornamelijk in het maken

van grote aantallen voorwerpen als radiotjes of hemdjes per werkuur, maar komt voort uit het vermogen van de mens een ander zodanig bij te staan, dat door de resultaten van die hulp men zijn eigen belangrijkheid kenbaar bevestigt.

De verandering van belangrijkheid wordt helaas vooraf gegaan door een reeks pretenties. Laat mij het als volgt stellen: Op het ogenblik zijn er heel wat mensen, die een sociale studie volbrengen op academisch niveau. Wat mooi is. Maar waar moet je later met die mensen naar toe? Er is maar weinig behoefte aan academisch geschoolden, maar wel aan werkelijk sociaal georiënteerde mensen. En dit betekent: mensen, die niet bepaalde theorieën nastreven en verkondigen, maar mensen die anderen helpen zich bewust te worden van hun eigen mogelijkheden en tekortkomingen. Wat dit laatste betreft, kankeert er voorlopig nogal het een en ander naar mijn mening.

Maar het feit, dat men reeds probeert met anderen samen iets tot stand te brengen op zich, is echter veelbetekenend. En dit betreft zeker niet uw eigen land alleen, u kunt dergelijke stromingen ook terugvinden in West Duitsland, in Oostenrijk en Italië. In Spanje zult u over rond 1½ jaar een dergelijke tendens zien ontstaan, in Portugal zullen kenbare verschijnselen reeds binnen 9 maanden duidelijk maken, dat ook hier een andere benadering van menszijn en leven ontstaat. Zelfs in landen als Engeland - dat gemeenlijk juist bij vernieuwingen nogal traag is - spelen sociale veranderingen op het ogenblik reeds een zeer grote rol. In de Usa wordt de nadruk op dit anders leven eveneens groter, ofschoon daar, zowel als in bepaalde andere landen, de sociale veranderingen nog te zeer in een ambtelijke greep worden gehouden.

Tch ziet men overal, dat men meer menselijk en op een meer menswaardige wijze elkaar steeds meer werkelijke diensten wil gaan verlenen. Wat wijst op een verandering in mentaliteit, waarbij men steeds minder zegt: ik heb de macht, maar veel eer staat: ik heb de taak....

Mogelijk klinkt het u vreemd in de oren, wanneer ik stel, dat er in dit alles feitelijk sprake is van een terugkeer naar een meer christelijke beleving van het menszijn. Maar het zit er toch wel degelijk in.

Dit is een ommekeer, een zeer grote onwenteling op moreel en mentaal gebied, die uiterlijk vooral kenbaar wordt in deze dagen door een toenemende belangstelling voor allereerste verschijnselen, kultussen, inwijdingsleren enz. Indirect wijst dit op een grote innerlijke verandering bij velen, voerende tot een geheel nieuwe oriëntatie op innerlijk gebied bij zeer vele mensen.

Het gevolg is een mogelijkheid tot samenwerking tussen mensen in het geheel van de mensheid, die langere tijd niet bestaan heeft. De uiterlijke situatie wordt uit de aard der zaak nog steeds beheerst door instellingen, die men vaak instanties zal noemen.

Maar een instantie is feitelijk niet veel meer dan een diepgevroren stukje idealisme uit het verleden, dat pas ontdooid wordt tegen de tijd, dat niemand daaraan meer werkelijk veel behoefte heeft. Waarvan het gevolg is, dat vele instanties in hun pogingen, juiste maatregelen te treffen en hun belangrijkheid aan te tonen, ver achterlopen bij de feiten.

Zoals instanties achter plegen te blijven bij de werkelijke behoeften van het ogenblik, maar erg is dit niet, want daardoor zullen de werkelijke behoeften en gevoelens van de mensen zich zodanig sterk kunnen ontwikkelen, dat men in toenemende mate ingaat tegen de besluiten en werkwijzen van instanties.

Het gevolg is, dat bepaalde instanties steeds meer buiten spel worden gezet en zelfs internationale groepen op zakelijk gebied, zoals de z.g. internationals, op een gegeven ogenblik niet meer in staat zullen zijn zich aan de drang van de mensen en hun inzichten te onttrekken. Wat wel duidelijk maakt, dat geen enkele regeringsinstantie, hoe machtig ook, zich op de duur aan deze toenemende pressie van onderaf zal kunnen onttrekken.

Er is een versnelde verandering in de maatschappij gaande en deze snelle verandering is gebaseerd op een vergrootte evolutie van menselijke moraliteit en menselijk denken.

Op zich zou dit meer dan genoeg zijn. Er zijn meer wonderlijke ontwikkelingen in deze dagen, waarvan slechts een klein deel bekend wordt. Neem b.v. Uri Geller, deze wonderlijke kruising tussen een paranormaal begaafde en een goede goochelaar. Hij is een showstuk. Maar er zijn ook mensen, die zich als goochelaar presenteren. Denkt eens aan een Burglass, die eveneens in de praktijk van paranormale kwaliteiten gebruik maakt.

Wat minder bekend zijn vele figuren, die meer op de achtergrond blijven en waarvan een van de bekendste Mathew Mannings is: een jongen, die in de meest verschillende stijlen krankzinnig goede tekeningen doorkrijgt, boodschappen doorkrijgt, maar ook b.v. Poltergeisverschijnselen kan veroorzaken en meer van dergelijke zaken.

Op het ogenblik worden op rond 30 belangrijke punten in uw wereld onderzoeken gedaan - wetenschappelijk en soms helaas te wetenschappelijk - naar paranormale ontwikkelingen en kwaliteiten.

Het aantal mensen met paranormale begaafdheid is zodanig toegenomen in de laatste tijd, dat men overal - al houdt men zich bij een naar buitentoe treden voornamelijk bezig met een of twee "sterren" - toch beschikken kan over aantallen presterende proefpersonen, die uiteenlopen van rond 30 tot 600 per punt van onderzoek.

Let wel: ik spreek nu alleen over het topje van de ijsberg, want dit is onderzoek, wetenschap. Een verandering van mentaliteit, ook wetenschappelijke mentaliteit, is hierbij evenzeer kenbaar aan het worden als een ander en toenemend gebruik van bepaalde kwaliteiten in de mens.

En denk eens aan die andere veranderingen in deze tijd. Vandaag klinkt het erg normaal, wanneer je zegt, dat in uw land in toenemende mate b.v. de acupunctuur wordt geaccepteerd, terwijl ook drukpunt-behandelingen toenemen. Daarbij ziet men over het hoofd, dat acupunctuur e.d. berusten op een filosofie, een wereldbeschouwing, die aan alle wetenschapsmensen vreemd zal zijn. Het betekent, dat hier allerhande effecten worden bereikt en zaken tot stand gebracht op een wijze, die wetenschappelijk voorlopig nog onverklaarbaar is. Toch houdt men zich er meer en meer mee bezig. Kennelijk begint men te begrijpen, dat een zuiver materialistische benadering van alle fenomenen

niet in alle gevallen kan voeren tot 'n betrouwbaar en optimaal resultaat. Men beseft, dat er resultaten behaald kunnen worden, ook wanneer men zich beroept op allerhande vreemde en vaak zelfs onredelijk lijkende filosofieën, die uit het verleden zijn overgeleverd.

Dit betekent natuurlijk niet, dat men zonder meer zal toegeven, dat de oude filosofie juist is. Men zal zeggen: deze behelst alleen een verklaring, die, onredelijk, gegeven wordt voor een aantal ook door ons te constateren verschijnselen.

Toch verandert er veel, zelfs t.a.v. zaken als astrologie - waarmee ik natuurlijk niet doel op de z.g. dagbladastrologie, die niets zegt en in feite altijd wel ergens zal kloppen. Daar zegt men b.v. : Vandaag moet u uitkijken, want er bestaat gevaar in het verkeer. Wanneer u bezoek ontvangt, moet u zich vooral rustig houden. Voor de rest zal dit een wat roerige dag voor u zijn. Waarbij u zelf uw eigen teken hierboven in kunt vullen.

Iets dergelijks heeft natuurlijk weinig of niet gemeen met echte astrologie en is in feite alleen maar een soort waarzeggerij. Dat men bij een juist gebruik van astrologie echter in staat is de kwaliteiten van mensen en kinderen af te lezen uit horoscopen, dat men zowel t.a.v. ziektebeelden als ook van opvoedingsmogelijkheden en moeilijkheden een inzicht krijgt, dat het mogelijk maakt een beter resultaat te behalen.

Op dit gebied worden, zij het niet bepaald openbaar, in deze dagen proeven genomen. Een eigenaardig resultaat in de DDR is het volgende: Twee klassen van een school werden volgens het zelfde lesrooster onderwezen. In een klas werd echter van elk kind een horoscoop gemaakt. Op grond van de daarin aanwezige aanduidingen kreeg elk kind binnen het kader van dit lesrooster een meer persoonlijk aangepaste benadering.

Het resultaat was, dat de prestaties in deze klas rond 30 % hoger lagen dan in de andere klasse, waar men geen gebruik maakte van astrologische gegevens. Bij een buiten het kader vallen intelligentie-test bleek echter, dat de niet geteste klasse een gemiddeld hoger i.q bezat dan de andere klasse. Kunt u het verklaren? Niet? Schaam u maar niet. Er zijn op grond van dit geval op het ogenblik een paar professoren in o.m. Frankfurt, die elkaar met gegevens, stellingen en scheldwoorden om de oren slaan. Maar zij doen dit voorlopig nog niet in publicaties, mogelijk omdat zij aan dit geschil voorlopig hun reputatie toch nog niet durven te wagen.

Toch is het interessant te weten, dat dergelijke proeven in deze dagen worden genomen. Ik trek daaruit de konklusie, dat er ook in de wetenschap, zelfs op dit gebied, een ommekeer gaande is. Steeds meer mensen beseffen, dat, ofschoon de verklaringen van de astroloog en zijn beschouwingen omtrent de oorzaak van zijn resultaten mogelijk dwaas zijn, de resultaten van zijn werkwijze voldoende onwaarschijnlijke treffers bevatten, dat men ook met deze werkwijze rekening zal moeten gaan houden en daarvan somwijlen gebruik zal kunnen gaan maken.

Helaas zal men zich voorlopig wel tot schoolkinderen e.d. beperken bij dergelijke proeven, ofschoon het beter zou zijn, wanneer met met de geboortehoroscopen van de verschillende mensen, die zich als politieke leiders aandienen, rekening zou gaan houden. Wat er toe zou kunnen voeren, dat men onder hen wat minder te lijden

zou krijgen. Maar ja...

Hoe het ook zij, ook hier is een ommekeer gaande. En op het vlak van de sociale ontwikkelingen vinden wij eveneens een dergelijke verandering.

In deze perioden zijn er nogal wat mensen ontspoord. Zij leven in een maatschappij, waarin voor hen een persoonlijke uitingsmogelijkheid in feiten niet meer bestaat. Men krijgt een soort minderwaardigheidskomplex, omdat men niet aan de algemeen geldende maatstaven kan beantwoorden, men vlucht weg uit de maatschappij in drank, drugs, geweld, of op een andere wijze.

Hier is nu eveneens een wonderlijke ommekeer gaande. Mensen, die tot deze bijna uitgestoten groepen behoren, beginnen nu met anderen, die op soortgelijke wijze in de maatschappij tot konflikt kwamen, te werken. De beste resultaten van drugbestrijding worden b.v. op het ogenblik bereikt door mensen, die eens zelf aan drugs verslaafd waren.

Bestrijding van gewelddadigheid blijkt vooral goede resultaten te geven op punten, waar mensen, die zelf op gelijksoortige wijze gewelddadig waren en mogelijk zelfs deels nog zijn, zich met het handhaven van een bepaalde orde bezighouden. Het wonderlijke hierbij is, dat, na de eerste veldslagen, niet alleen onderling, maar ook naar buitentoe de gewelddadigheid sterk afneemt.

Wij moeten niet denken in termen als flower power, of dergelijke kinderlijk fantastische mogelijkheden. Dit zijn alleen fasen in een ontwikkeling, symptomen van een innerlijke process in het innerlijk van de massa als geheel, die niet zonder meer te fixeren zijn.

Maar er verandert veel. Wat meer is: de gelijkschakeling, die de moderne maatschappij zozeer schijnt na te streven, komt eveneens op een nieuwe wijze tot zijn recht. Het is b.v., dat in de laatste 2 jaren in vele landen meer politiemensen zijn aangehouden wegens misdrijven, dan in de voorgaande 10 jaren, zodat hierdoor de gelijkheid tussen de jongens van de vlakte en degenen, die hen in bedwang moeten houden, sterker op de voorgrond komt. Maar beseft, dat gelijktijdig hierdoor vele mensen zijn gaan beseffen, dat je taken voor de veiligheid van jezelf en anderen niet zonder meer eenvoudig aan instanties kunt delegeren.

Uitwassen zijn er natuurlijk ook hier. Neem het toenemende illegale wapenbezit als voorbeeld. Dit is volgens mij af te keuren, omdat niet iedereen in staat is zich, indien gewenst, te bewapenen. Op het ogenblik echter, dat een ieder gelijkelijk aan wapens kan komen, is er ten tijde van wapens volgens mij geen bezwaar meer, zolang, tenzij je uitgaat van het standpunt van hen, die macht over anderen nastreven.

Dergelijke uitwassen kunnen echter niet verhullen, dat de mensen steeds meer gezamenlijk gaan ageren en optreden tegen ongewenste omstandigheden en niet hun aansprakelijkheden zonder meer aan buitenstaanders wensen te delegeren, zeker niet wanneer zij geen invloed meer hebben op de resultaten.

Steeds meer mensen worden zich bewust van hun eigen aansprakelijkheden en zijn bereid daaraan ook iets te doen. Want zeker in de tijd na de tweede wereldoorlog een kennelijke verandering, ja, ommekeer, kenbaar maakt in de mentaliteit van de massa ook op dit gebied.

Het zelfstandigzijn, bij de mensen neemt eveneens toe. Iets wat moeilijk te verwerken lijkt te zijn voor hen, die tot op heden als een soort smaakmakers van de publieke opinie golden. Men beseft echter meer en meer, dat de voorlichtingsexpert de mensen mentale haverine aanbieden, terwijl steeds meer van hen daardoor nadrukkelijk zijn gaan vragen om echte boter. In deze reclametermen wordt u mogelijk duidelijk, wat ik wil zeggen.

Naarmate er meer mensen zelfstandig na gaan denken, zal er in de huidige maatschappij meer verwarring ontstaan. Dat is onverweigerlijk waar. De wijze, waarop besluiten genomen kunnen worden, wordt hierdoor sterk beïnvloed, men zal steeds trager tot een beslissing kunnen komen en zal steeds minder slagvaardig kunnen reageren, indien wij uitgaan van het standpunt van vele instanties van deze tijd.

Aan de andere kant zal hierdoor een ieder zich meer betrokken gevoelen bij al, wat gebeurt. Men zal bereid zijn het goede, dat men heeft nagestreefd, ook te verdedigen. Zoals men eveneens bereid is veel moeite te doen om te kunnen controleren, of hetgeen men gezamenlijk besloten heeft, ook inderdaad en volgens afspraak wordt volbracht. Men is in vele gevallen zelfs bereid om, wanneer anderen het noodzakelijke niet doen, zelf de hand aan de ploeg te slaan. Een grotere ommekeer is haast niet denkbaar.

Wie van u kon zich, zo 10 jaar geleden, voorstellen, dat doodgewone burgers plannen gaan ontwerpen voor stedenbouw en die zouden durven stellen tegen de plannen van de erkende en vaak bovendien zeer bejubelde stadsarchitecten en de hunnen? Toch gebeurt dit in deze dagen. Wat meer is, de burgers durven te vechten voor hun gelijk, of zij dit nu gemakkelijk krijgen of niet. En wanneer zij er in slagen hun plannen door te zetten, dan nemen zij geen genoegen met deze overwinning, maar blijven strijden, zodat al, wat besloten is, ook inderdaad waar wordt gemaakt.

En alweer, niet alleen in Nederland gebeuren dergelijke dingen, maar ook elders, zelfs in Italië. Ik dacht, dat dit goed was, zelfs indien er bij bepaalde pressiegroepen toch wel uitwassen van bedenkelijke aard te konstateren zijn.

Indien ik denk aan degenen, die vechten voor gelijke rechten voor de vrouw b.v., dan konstateer ik, dat er vaak sprake is van een te weinig inzicht in of rekening houden met de werkelijke noodzaken en mogelijkheden, zoals men zelfs vaak komt tot een bijna ontkennen van het bestaan van toch zeer werkelijke psychische en fysieke verschillen tussen de sexen. Toch is het dwaas te veronderstellen, dat op de zelfde plaats gesteld een directeur of een directrice gelijk zullen zijn in zowel kunde als benadering van problemen. Men ziet wel eens bepaalde dingen over het hoofd en dramt wat te veel door in een enkele richting zonder verder na te willen denken.

Aan de andere kant mag worden gesteld, dat deze groepen terecht in verweer komen tegen situaties, die in het verleden zonder meer werden aanvaard. In uw eigen land kan men hier wijzen op de strijd voor gelijke beloning bij gelijke prestatie. In andere landen kan dit b.v. voeren tot een verzet tegen het dominerende seksuele optreden van de mannen, wat voeren kan tot een ontkennen van de menselijke rechten van de vrouw, zoals in bepaalde gevallen in Italië b.v. nu het geval is.

In andere gevallen zie je, hoe men optreedt tegen bepaalde regeringsvisies, zoals de actie van vrouwengroepen in Polen, die proberen de instanties duidelijk te maken, dat ongeschoolde vrouwen niet altijd het beste geschikt zijn voor werkjes als straatvegen of stenensjouwen, terwijl er heel wat ongeschoolde mannen zijn, die qua mentaliteit en capaciteit voor deze bezigheden beter geschikt zijn. Waarin deze vrouwen ongetwijfeld gelijk hebben.

Het is, het gehele rollenspel der maatschappij - nu heet het zo, in mijn tijd noemde je het nog Jan Klaassen of poppenkast - aan het veranderen is. De verhouding mens tegenover mens wordt steeds meer een andere dan voorheen. Ook dit is een grote ommekeer.

Een ommekeer, die zich door zal gaan zetten, ook in de benadering van de medemens. En die zich zeker niet beperkt, zoals u mogelijk meent, tot de welvarende landen. Want bewust of onbewust wordt dit zelfde mentaal benaderen van de situatie overgedragen aan de andere landen, de landen van de "derde wereld".

Dit alles werkt evengoed door in de nieuwe staatjes van Afrika, die politiek nog in de middeleeuwen schijnen te leven, als in de diktatoriaal geregeerde landen van Zuid-Amerika. Het heeft zijn invloed op de ontwikkelingen in landen als India en Bangla Desh, evenzeer als bij de sprong voorwaarts, die men nu in China verkondigt. Waarbij zij opgemerkt, dat deze sprong voorwaarts in tegenstelling tot alle vroegere vreemde sprongen niet idealistisch van aard is, maar eerder materialistisch blijkt te zijn in bestreven en gelijktijdig een poging inhoudt de eenling wat meer rechten te geven en ook in zijn werken meer als persoonlijkheid tot zijn recht te laten komen.

Durft u nog te veronderstellen, dat er geen sprake is van een werkelijke ommekeer in deze dagen? Zeker, je kunt pessimistisch zijn en een dergelijke benadering lijkt niet altijd onjuist. Wanneer ik mij een regeringskombinatie voorstel van VVD en CDA, dan lijkt mij de enige juiste reactie g.v.d., zelfs indien dit van Agt niet aangenaam is.

Zoals PvdA mij soms lijkt te staan voor pikken van de... ja, waar pikken zij het van? Waar moeten zij het uiteindelijk vandaan halen? Heus, ik heb wel begrip voor het pessimisme van vele mensen. Om Henri te citeren: U moogt kiezen. Maar waar tussen? Wat u ook kiest, het resultaat komt voor u toch op het zelfde neer....

Maar daarom gaat het mij ook niet. Dat is de fout, die vele pessimisten maken. Zij zeggen: er zijn nog zoveel dictatoren, zoveel concentratiekampen, zoveel economische moeilijkheden en menselijke onrechtvaardigheden in de wereld. Maar de werkelijke feiten liggen toch iets anders:

Dergelijke dingen zijn uiterlijkheden, de zaken, die nog wel even voort zullen blijven bestaan, zo goed als de werkloosheid heus ook nog wel even zal blijven voortbestaan.

Maar de mentaliteit van de mensheid is aan het veranderen en hierdoor wijzigt zich ook de werkelijke betekenis van al die uiterlijkheden meer en meer. Stoot u daarom niet aan tegenstrijdigheden als een partij, die zich partij van de arbeid noemt en in haar banner schrijft: meer vrije tijd voor iedereen.

Mogelijk s bestaat ook later nog een christelijk democratisch apel maar dat doet dan zeker geen beroep meer op alle onchristelijke gevoelens van zelfverheffing bij alle christenen, zo min als er een partij voor vrijdhei en democratie kan bestaan, wier streven de vrijheid is om het begrip democratie op haar eigen wijze te mogen uitleggen. Door die nieuwe mentaliteit zal het zelfs niet meer mogelijk zijn, dat er een boerepartij bestaat, die geregeerd wordt door hereboeren, die blijken noch heer noch boer te zijn, wanneer het op een politieke werkelijkheid aankomt.

De partijen blijven natuurlijk nog wel even bestaan, want zij worden, zoals vele andere verschijnselen, gemaakt door de mensen. Wanneer de mensen veranderen, moeten de politici wel mee. En wanneer de mensen beginnen meer echt menselijk te denken, zo kan geen enkele instantie zich meer veroorloven onmenselijk op te treden.

Wanneer de mensen beginnen elkaar te helpen en te beschermen, zo is er geen diktator, die het kan wagen daarmede geen rekening te houden. Zelfs niet, wanneer je Amin heet. Zolang je de mensen tegen elkaar kunt opzetten en verdeeldheid kunt zaaien, kun je een diktatoriaal spel blijven spelen. Maar wanneer de mensen meer menselijk gaan denken en leven, is dat niet meer vol te houden.

Wanneer de mensen gebruik gaan maken van hun paranormale kwaliteiten om aan te voelen, wat zuiver is en wat niet, dan kun je hen niet meer zo gemakkelijk bedriegen. Misleiding wordt dan zo moeilijk, dat de eerlijkheid het als vanzelf gaat winnen. Zo kan ik doorgaan.

U kijkt vaak te veel naar de uiterlijkheden op deze wereld en bent dan wat pessimistisch. Ik neem u dat zeker niet kwalijk. Maar wanneer u ziet, welk in ommekeer zich in deze tijd in zovele landen en bijna gelijktijdig voltrekt, u zich bewust wordt van de vele sociale mentale en ander veranderingen, die zich in een tijdsspanne van minder dan 10 jaar reeds hebben voltrokken, dan moet u ook beseffen, welke belofte dit alles in zich draagt. Volgens mij zult u dan wat optimistischer moeten zijn dan voorheen.

Dan zult u tot uzelf zeggen: Laat mij dan maar leven als een mens, die probeert zijn naasten lief te hebben. Laat mij dan maar streven naar het goede en mij niet meer bezighouden met het kwade. Geef mij dan maar eens de kans om goed te doen en niet om te zien. Ik wil leven als een nieuwe mens, want wij, nieuwe mensen, bepalen te toekomst, wij vormen de ontwikkelingen en brengen het geestelijke licht in steeds sterkere mate tot uiting.

Wanneer u zo redeneert, bent u geen pessiimist meer, dan gaat u meer en meer beschikken over mogelijkheden en krachten, die u nu nog onvoorstelbaar acht en zult u zien, dat achter dit wat sombere uiterlijk, van het heden de wereld met al haar kwalen oorlogen en ellende reeds voorbereidt op een nieuwe era voor de mensheid: Er is een ommekeer, waardoor het materiële niet meer de god zal zijn, die algemeen wordt aanbeden, maar slechts het karpet vormt op de vloer, waardoor de geest pijnlozer en gemakkelijker haar weg kan gaan naar de wijdse bestemming, die de mens innerlijk reeds zolang heeft vermoed.

Indien u op dit alles kommentaar wilt geven, bent u nu welkom.

x Kunt u de secularisatie hiermede in verband brengen?

- Je kunt zeggen, dat er sprake is van een verval van alle machtsstructuren, ook de kerkelijke. Vroeger was iemand een gelovige, omdat hij een gezagspersoon eerde, die voor hem uitmaakte, wat hij geloofde, want de gelovige geloofde het verder wel.

Nu wil de gelovige niet alleen geloven, hij wil ook beleven. Hierdoor zal hij het gezag, dat boven hem wil staan, meer en meer terzijde schuiven, maar gelijktijdig innerlijk meer intense belevingen kennen, die mogelijk niet zonder haken en ogen zijn, hem soms wijfelmoedig zullen doen zijn, maar hem toch meer en meer ook een bron van werkelijke kracht worden.

De mens vindt zo langzaamaan zijn eigen visie op zijn eigen werkelijkheid, wat een grote bereiking is. Het is voor iemand, die er in gelooft, aardig, een overjarige geestelijke een zegen Urbi et Orbi te zien verstrekken, compleet met aflat voor alle dagelijkse zonden. Voor buitenstaanders is het bovendien een leuk, folkloristisch schouwspel. Maar dat Jezus leeft, is een kwestie, die je alleen in jezelf kunt ervaren en anders niet. Dat het licht niet alleen een veronderstelling is, maar een kracht, die ook in jou werkt, kun je alleen innerlijk beleven. Of anderen nu zeggen, dat dit wel zo is of niet zo is, is van minder belang. Wanneer het in jou leeft, is het voor jou waar. Daarom gaan steeds meer mensen hun eigen weg.

Een kerk moet een plaats worden, waarin mensen samenkomen om, elk op eigen wijze, in zich God te ontmoeten. Wat inhoudt, dat het gezag van de kerkelijke instanties meer en meer wegvalt en eerder wordt tot een beheer van een mogelijkheid zonder meer. Het kan geen diktatuur meer zijn, die onfeilbaar verkondigt, wat de enige toelaatbare waarheid is.

Ook in de politiek is dit meer en meer het geval. Vele politieke leiders, die eens met onfeilbaar vaderlijk gezag zouden zijn opgetreden, zijn nu in feite steeds weer bezig om verontschuldigungen te bedenken voor uitspraken, die zij menen te moeten doen, ofschoon zij beseffen, dat niemand meer daarin gelooft. Vroeger was politiek leiderschap een kwestie van macht, nu is het een kwestie van lijmen, zowel in kerken als in partijen.

Dank zij het ontwikkelingsproces zullen alle groepen, die hun gezag op theorieën baseren, zonder gelijktijdig een belevingsmogelijkheid te bieden, steeds meer hun invloed verliezen en in steeds sterkere mate gekonfronteerd worden met het werkelijke beleven van steeds meer mensen.

x Zal de wereld van verschijnselen niet ook een bescherming zijn voor de mensheid? Wanneer de waarheid werkelijk door zou kunnen dringen, zou de mens niet meer kunnen bestaan.

- Wat neerkomt op de vraag, of men de mens door een leugen om bestwil moet beschermen tegen de waarheid omtrent de kracht, waaruit hij leeft.

De mens zal alleen beseffen, wat hij waar kan nemen, of in zich kan ervaren. Maar een verder gaande bescherming is volgens mij geen werkelijke bescherming. Vervalsen van de waarheid is zo iets als vals geld uitgeven.

Wanneer God kracht geeft, is dit echt geld. Wanneer iemand namens die god beloften doet, is het, alsof iemand zelf geld namaakt en doet, of het van de nederlandse bank stamt.

Dit zal ook in theologisch of politieke zin gelden: De mens beschermen tegen de feiten is onzin. Je moet de mens konfronteren met de werkelijkheid, maar dan zo, dat hij op grond van eigen wezen langzaam en desnoods voorzichtig tot een besef van de werkelijkheid kan komen.

Je kunt een mens niet opeens alle illusies ontnemen, al wat hem heilig is als een leugen ontmaskeren, want dan gaat de mens daaraan ten gronde. Maar je kunt nalaten, die leugens en tradities te versterken. Zo doe je al veel volgens mij.

Besef, dat de mens nooit tenonder zal gaan aan God, zelfs niet, wanneer hij met Hem opeens gekonfronteerd zou worden. De mens gaat dan ten gronde aan zichzelf: wanneer je de werkelijkheid ervaart en deze niet kunt verdragen, komt dit gemeenlijk voort uit het feit, dat je een te rooskleurig beeld van eigen belangrijkheid hebt gebouwd en de ondergang van dit beeld niet kunt verdragen.

De mens van heden zal, ondanks de ommekeer, de werkelijkheid niet opeens vinden, zomaar, zonder meer. Maar hij groeit er naar toe, leert meer en meer gebruik te maken van eigen krachten en mogelijkheden, leert de leugen, de misleiding, de vaderlijke misleidingen vaak te doorzien, ook van hen, die menen te weten, wat het beste is voor anderen. Zo worden de mensen zich meer en meer bewust van eigen werkelijkheid. Iets, wat nooit bereikt kan worden, zonder een zich verder bewustworden van de grote werkelijkheid, waarvan men deel uitmaakt. Daarom is de ommekeer, zelfs in deze periode, een proces, waarin steeds meer de werkelijkheid beseft zal worden en zo stellingen, die lang werden aangehangen, steeds minder zinvol blijken te zijn.

Zeker: een kerkelijk gezag b.v. is de kruk voor hem, die nog niet geleerd heeft alleen te lopen. Maar wanneer je ontdekt, dat mensen die deze kruk hebben, weigeren verder zelf te leren lopen, dan doe je het beste door hun krukken elke dag een klein stukje korter te maken. Dan wordt het gebruik daarvan op de duur zo ongemakkelijk, dat de mensen vanzelf leren, meer en meer op eigen benen te staan. Dan kunnen zij de feiten ook beter aanvaarden en verdragen.

x Betekent dit ook een ommekeer ten goede in het Vaticaan?

- Tja... Wanneer de melk der goddelijke Liefde terecht komt in de karnton van het Vaticaan, dan draait de zaak voortdurend. Wanneer zo de boter van de goddelijke werkelijkheid te voorschijn komt, kun je je afvragen, hoe dit komt, door de kwaliteit van de melk, die er in werd gegooid, of door de draaierijen van de karnton.

Het eindresultaat is in ieder geval goed. Maar een ding staat vast: een karnton zonder melk kan geen boter voortbrengen. Een Vaticaan zonder een God, die spreekt in de mensen, is een hol vat, dat plechtig klinkt, maar niets tot stand brengt. Een kerk, die alleen berust op de aanvaarding van de gelovigen en niet op het innerlijk leven in hen, waardoor dit geloof tot werkelijkheid komt, is niets anders dan een kermisfaçade voor een tent vol bederf.

Realiseer u, dat de façade niet zo belangrijk is. Trouwens, je kunt overal op de wereld goede mensen vinden, zelfs in het Vaticaan. Dus houdt 't er maar op, dat de goede mensen, die de innerlijke kracht kennen en beleven, altijd belangrijker

zullen zijn dan de façade, die zij, mogelijk ondanks zichzelf, in stand helpen houden.

x Is er sprake van een verandering van mentaliteit in Rusland? Het valt op, dat leiders daar zeer gevoelig reageren op alles, wat er gezegd wordt....

- Wie spreekt over Rusland e.d., moet beseffen, dat een partij, zoals die daar bestaat, in feite een soort kerk zonder God is. Alle kerken, vooral kerken, die macht hebben, zijn buitengewoon gevoelig voor ketterijen. Dus een ieder, die afwijkend denkt, anders geloven wil, vrijer wil leven, dan volgens het officiële geloof is toegestaan, is in feite een eksterog onder de voeten van de leiders in die landen. Het is dan ook geen wonder, dat zij op alles, wat daarop betrekking heeft, dan ook zeer gevoelig reageren.

Vergeet echter niet, dat eksterogen niet bepalen, waar een mens heen gaat en dat dissidenten niet bepalen, waar een volk heen zal gaan. Dat bepaalt de gezamenlijke verandering in het volk, de gezamenlijke bewustwording. En daarvan is ook achter het ijzeren gordijn wel degelijk sprake.

In deze landen verandert de mentaliteit eveneens zeer sterk, terwijl ook hier sprake is van een ambtelijk apparaat, dat achterloopt en probeert het verleden te handhaven, zo de illusie scheppende van iets, wat in feite al lang niet meer zo bestaat.

Met deze poging tot actueel zijn heb ik getracht, u enkele facetten te laten zien van een werkelijke ommekeer. Ook in u zelf zult u dergelijke ontwikkelingen beseffen. Ook voor u komt de tijd, dat u op eigen benen zult moeten staan. Maak u daarover echter geen zorgen. Wanneer die tijd komt, zult u ook in staat zijn op eigen benen te staan en mogelijk zult u dit gemakkelijker kunnen doen, wanneer u reeds nu probeert geestelijk en anderszins wat meer zelfstandig te denken en te handelen.

Mag ik het daarbij laten? Hartelijke dank voor uw aandacht. Goeden avond.

-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Het is eigenlijk maar een rare wereld, wanneer je alles eens bezieet. Ik heb mij wel eens afgevraagd: wanneer je door zou dringen achter de feiten, wat zou je dan wel te zien krijgen? Neem nu eens de overwinnaar van Waterloo: Wellington. Die leeft nu als eigenaar van 'n koekfabriek in Engeland en ex maarschalk Ney staat nu op het Waterlooplein met goud en zilverwerk. Het zou toch mogelijk zijn die inkarnaties, nietwaar? En wie zegt ons, dat de Salomo van eens niet indientiek zal blijken te zijn met goocheme Sallie van deze dagen?

Het is een rare wereld. Je ziet overal de mensen rond je. Maar zie je ook, wie zij in werkelijkheid zijn? Welneen. Zij weten het zelf niet eens en dat is maar goed ook. Neem nu die drel van hiernaast eens. Mogelijk is die eens het kamermeisje

van Cleopatra geweest. Toen maakte zij meer overuren dan nu. Aan de andere kant kun je ook stellen, dat zij nu meer verticaal leeft, terwijl haar vorige bestaan meer horizontaal was. Eens vereerde zij Rénu begint voor haar de zaligheid bij het kruis.

Vreemde dingen zouden dat kunnen zijn. Je ziet nu hier het hele uiterlijke gebeuren en kun je niet voorstellen, dat uzelf in een vorige inkarnatie, toen u ook al van goeden huize was, aan een zijachtige staart door de varenbossen van eens slingerde. Zodat u in feite uw eigen verre voorvader bent, wat trouwens door een meneer Darwin ook al werd verondersteld.

Wat een rare situatie, nietwaar? Bekijk jezelf eens, zoals je vandaag bent en fluister tot jezelf: nuja, ik ben ook de mooiste niet. Want er zijn mensen, die eerlijk genoeg zijn om dit zichzelf toe te geven. Mensen, die niet beseffen, dat zij mogelijk eens la belle Helene geweest zijn, of een dergelijk halfgoddelijk verschijnsel in de een of andere sexe.

Denk eens aan de mogelijkheden voor de toekomst. Dan is de paardeslager van vandaag mogelijk opeens een profeet, die de mensen er toe brengt elkaar en dieren niet meer onnodig af te slachten.

Maar mensen zien het allemaal zo eenvoudig: dit is de wereld, zo bestaat deze en anders kan het niet. Maar de werkelijkheid is toch eerder een kwestie van: alles verandert, alles beweegt.

De vormen altans veranderen steeds weer. Maar het wezen blijft toch ergens altijd hetzelfde. Het is moeilijk om te zeggen, waar die waterdruppel is gebleven, die eens bij Schaffhausen in de Rijn terecht kwam, zeker op het ogenblik, dat die Rijn verontreinigd en rond zeeschepen spoelend de Nieuwe Waterweg gebruikt om het land te verlaten.

Even moeilijk is het om te zeggen: dit is de ziel, die toen bestaan heeft en die dan bestaan zal. De kracht wel natuurlijk, die blijft. Maar wat kun je over jezelf zeggen?

Kun je zeggen: ik ben door duizend vormen gegaan? Maar ben je dan nog wel dezelfde van eens? Je bent veranderd, anders geworden. Je besef is anders geworden. De man, die nu in goud en zilver handelt, dacht eens alleen in suksessen, ook wanneer die betaald moesten worden in mensenlevens. Nu denkt hij mogelijk ook aan suksessen, maar dan in de termen van iets goedkoper blijven dan de konkurrent en toch meer winst maken door beter in te kopen. Wat dan een vooruitgang kan zijn.

Zoals Salomo met al zijn heerlijkheid ongetwijfeld de mindere kan zijn van de huidige Sallie, al dan niet met roomijskar, die ondanks alle sikkeneurigheid en bokkigheid steeds weer klaar staat om een medemens te helpen en daarbij van zich niet eens denkt, dat hij nu werkelijk toch wel heel erg goed is.

Maar ergens zijn die figuren ook niet met elkaar te vergelijken. Ik geloof, dat dit onvergelijkbaar zijn van verschillende levens en de ontwikkelingen, die je doormaakt, je zal voeren tot het besef, dat het altijd maar weer een vreemde, rare wereld is, waarin je leeft.

Alles is in een voortdurende verandering betrokken. Je kunt natuurlijk, zoals mijn voorganger deed, praten over een ommekeer. Zeker, er is een verandering, die op het ogenblik wat meer kenbaar wordt. Maar verandert alles niet te allen tijde?

Vandaag wordt een mens geboren, morgen sterft die mens weer. Je zegt als mens dan: daartussen ligt toch een heel leven. Maar in feite is er maar een kleine toet: veranderd in het licht, dat de basis is van dit wezen. Er is een klein verschil in intensiteit van een enkele kleur, een klein accentje ligt anders. En toch is dit belangrijk.

Wij leven en wij veranderen en al veranderende denken wij altijd weer, dat wij onszelf gelijk blijven. Misschien is dit wel de grootste illusie, die kan bestaan: te denken, dat je jezelf gelijk blijft, de gedachte, dat je weet, waar je bestemming ligt. Te denken ook vaak, dat je weet, wat voor jou het juiste noodlot zou zijn.

Toch is er één ding, zo vreemd het moge klinken, dat bij alle veranderingen steeds een gelijke betekenis houdt. Ik weet niet, hoe je het zou moeten noemen. Sommige mensen noemen het liefde, anderen noemen het licht. Ik zou zeggen, dat verbondenheid mogelijk nog het beste woord hiervoor is. Gewoon een aanduiding van het verbonden zijn met al het andere.

Verbonden zijn dus met het gehele proces van verandering, niet in het besef, dat je vandaag belangrijk bent en morgen mogelijk weer iets anders zult zijn. Eerder een weten, dat je te samen met alles steeds weer zult veranderen en in jezelf bovendien het gevoel, dat dit ondanks alles goed is. Goed, omdat je nooit helemaal alleen bent, omdat je altijd wel ergens iets gedaan hebt, waardoor die ander beter en gelukkiger is geworden, zoals je altijd weer iets ontvangen zult hebben, waardoor je weer een ervaringrijker bent, of misschien een nieuw besef in en omtrent jezelf hebt gevonden.

Het is maar een rare wereld. Een krankzinnige wereld zelfs. Wekelijks, men zou ook in deze periode nog dagelijks de daverende dingen dezer dagen moeten publiceren, ook wanneer zij door een ander worden getekend dan door Ton van der Tast. Dat was even voor de oudjes. Nostalgie is in, dus waarom niet.

Zo gaat het in het gehele leven: altijd weer zijn er de daverende dingen van deze dagen. Vandaag botsen vliegtuigen, morgen breekt een nieuwe oorlog uit, overmorgen wordt een nieuw kontrakt tussen staten getekend en de dag daarna is er mogelijk weer een nieuwe aardbeving.

Er is altijd wel iets, wat de gemoederen in oproer brengt. En juist dit doet mij verzuchten: wat een rare wereld toch. Want wanneer je kijkt, wat er voor mensen werkelijk telt, dan gaan al die opzienbarende gebeurtenissen eigenlijk aan hem voorbij, zolang hijzelf daarbij niet direct betrokken is.

O, zeker, men vindt het verschrikkelijk, dat zo iets gebeurd is, men heeft medelijden met de getroffenen en hoopt er het beste van. Maar wat telt eigenlijk werkelijk?

Dat ene ogenblik, waarop je een mens even anders zag, dat ogenblik, dat je even met een ander praatte en je opeens geladen gevoelde met een nieuwe energie.

Belangrijk is het ogenblik, dat je in een krankzinnig schietgebedje de Allerhoogste probeerde aan te spreken en ondanks alles opeens innerlijk het gevoel had, dat er een antwoord moest zijn. Dat zijn de werkelijke dingen, waardoor de wereld draait.

O, de mensen spreken over een energiecrisis. Ik heb

deze vooral in werkplaatsen en op lagere scholen merkbaar wordt. Maar wat is een werkelijke energiecrisis?

Dat is toch geen crisis door het ontbreken van de energie, die iets voor je moet doen? Het is eerder een crisis in levensmoed en levensbesef. Maar het vreemde is, dat een dergelijke crisis altijd weer wordt opgelost op het ogenblik, dat de nood aan de man komt.

Kijk maar eens naar uzelf en uw rare wereld. Wanneer je denkt" nu kan ik niet meer verder, nu weet ik niet meer, wat ik met mijzelf aan moet, dan zoek je mogelijk iets om te doen. En dan is er opeens iets te doen. Dan heb je opeens kracht, wanneer ze nodig is en blijkt je toch weer mee te kunnen draaien.

Ik kan mij zo echt voorstellen, dat er heel wat mensen zijn, die, sip kijkende, zeggen: wat moet je nu beginnen met deze wereld, waarin ik moet leven? Ik kan mij dit zo echt voorstellen. Ik kan mij iemand voorstellen, die zijn stembiljet beziet en zich afvraagt: wat moet ik nu invullen? Bij de lotto zijn er altijd nog 6 uit 41, maar hier heb je een lijst met 250 of meer namen en wie zou nu de goede zijn? Het is al net als bij de lotto: de werkelijk goede raad je toch niet. Dat je de juiste raad is een kans van 1 op 1.000.000 of meer.

Maar waarom zou je je daar druk over maken? Is dat nu werkelijk zo bijzonder? Wanneer uw keuze de toekomst van de wereld werkelijk zou moeten bepalen, zou het helemaal een rare wereld zijn.

Achter al die dingen schuilt een werkelijkheid. Daarom is het belangrijkste van alles, dat je in jezelf wat vrede kent en een klein beetje licht. Belangrijk is, dat je in jezelf het gevoel hebt: er is iets of iemand, die alles de moeite waard maakt.

Het enige wat telt, is het besef: al schijnt er ook niets te veranderen, ik verander. Ik ben iets, ik doe iets, ik beteken iets. Ik kan niet meer zijn, ik kan mogelijk toch meer worden, iets bereiken zelfs. Niet, omdat die bereiking op zich zo belangrijk is, maar omdat ik op het ogenblik zo ben.

Er zijn van die oude gelijkenissen, waarin alles is vastgelegd, zoals die over het zaad. Een zaaier ging uit om te zaaien. In die tijd had je daar nog geen machines voor, dus moest man het wel zelf doen.

Hij gooide het zaad met gulle hand en een derde deel van het zaad viel in goede aarde. Dat is erg veel. Kijk maar eens naar al die goede voorstellen, die de mensen elkaar steeds weer doen. Wat valt daarvan in goede aarde? Niet veel.

Maar een derde viel dus in goede aarde, een derde viel op steenachtige grond en kwam niet op -zonde, nietwaar? - en een derde werd opgegegeten door de vogelen des hemels. Dat had dus ook een hemelse bestemming, had zin en betekenis.

Je kunt natuurlijk wel als mens denken. Wij moeten nu en opeens alles bereiken. Maar dat kun je toch niet. Daarvoor is het een te vreemde wereld, waar of niet.

Wil je in een enkel leven zalig worden? De ogenblikken van zaligheid zijn in een enkel menselijk leven zo spaarzaam gezaaid, dat je, wanneer je overgaat, daarvan nog niet veel hebt opgestoken. Neen. Zeg tot jezelf: ik moet gewoon leren leven, moet leren lief te hebben, moet in het leven mij verbonden weten met alle dingen.

Ik moet groeien, voortdurend nieuwe indrukken opdoen, zo mijzelf veranderen. En voor je het weet, is het leven voorbij. Dan ben je een ander geworden. O, een enkel klein accentje in de werkelijke kracht is misschien verschoven en meer niet, maar dat is genoeg.

Het is, of je uit de veelkleurigheid van oneindige mogelijkheden langzaam maar zeker jezelf terugtrekt tot steeds smallere, fellerere kleurbanden, die langzaam maar zeker versmelten tot een witheid, die één is met het werkelijke licht, waaruit alles voortkomt. En dat is het enige werkelijk belangrijke in de wereld.

O, uw wereld is een werkelijk belangrijke wereld ook. Je moet niet danken: het is zo snel voorbij. Zeker, leef nu eens 80 jaren. Wat dan nog? Het enige goede daarvan is mogelijk, dat je dan 15 jaren AOW hebt gehad.

Wat is 80 jaren nu tegen de tijd? Maar je bent iets veranderd, je bent iets wijzer geworden, je hebt iets meer leren beseffen, je weet wat meer van de hemel en misschien ook van de hel. Je bent iets bewuster.

En als een menselijk leven in een menselijke wereld enige betekenis heeft, dan betekent dit nog niet, dat je niet eerst door 't duister moet gaan, voor je tot het licht komt. Dat is gemeenlijk ons aller lot wel.

Je kunt niet zeggen: nu sta ik opeens in een lichtende wereld en de rest kan ik wel vergeten. Maar je draagt een beetje van je eigen licht met je. Dan ga je door het duister heen, maar niet zelf als duisternis, maar als licht. Je gaat op in het licht als een klein lichtje, dat langzaam aan verbleekt tegenover het grote licht.

Maar je kunt toch een hele tijd meespelen. Dan is het voor jou opeens geen rare wereld meer, maar een volmaakte wereld, ook wanneer je haar nog niet volmaakt beseft.

Het is uit de versmelting van kleuren van klanken en gevoelens langzaam groeien tot een weerkaatsen van iets, dat alles is en gelijktijdig toch beleefbaar blijft in de veelheid.

O, zeker, u zit nu hier. Wat zult u doen in een volgend leven? Enig idee? Iemand van u wordt misschien de laatste Paus. En mogelijk zal die laatste paus iemand van u, die voordien nog tijdig weet te overlijden, nog heilig verklaren ook....

Een ander onder u zal misschien een grote staatsman worden, of een geheel nieuwe kunstrichting uitvinden, waarin de appetitiek lijkt op een wat Picasso-achtige Mathisse met wat elige effecten, die op een van Goghachtige wijze een werkelijkheid probeert uit te beelden, die hij nog niet kent.

Wie weet? Maar is dat belangrijk? Het belangrijke is, dat wat wij zijn diep in ons zelve. De basis van alles is toch steeds weer dit erkennen van saamhorigheid, dit verbonden zijn.

Nu weet ik wel, dat het erg vroom klinkt, wanneer ik zeg: wij zijn allen verbonden met God. Trouwens, wanneer die God moet zijn, wat sommige mensen zeggen, dat Hij is, kan ik mij voorstellen, dat je niet veel voelt voor een dergelijke verbintenis.

Maar ik ben verbonden met de bron, waaruit alles voortkomt. Daarom ben ik verbonden met alles, waarin ik deze bron, hoe dan ook, kan herkennen.

Dan mag je verder mens zijn of geest, leven in licht of in duisternis, in droefheid of voortdurende vreugde, of een wisseling daarvan, het is niet van werkelijke betekenis. Want je bent verbonden met alle dingen.

Dat is nu het rare van deze wereld. In deze chaos van tegenstellingen van verschillen is er iets, wat alles samenbindt, één werkelijkheid.

Tja, wij willen dat natuurlijk allen op onze eigen wijze aan anderen openbaren. Maar baren en openbaren hebben veel gemeen: baren gaat niet pijnloos. En je moet altijd grote offers brengen om iets waar te maken van de werkelijkheid, die in je leeft.

Soms denk je: is dat de moeite nu wel waard? Ik kan mij heus wel voorstellen, dat je als mens zegt in die rare wereld van u: Nu heb ik zoveel offers gebracht, zoveel tijd besteed en nog zit ik met deze problemen. Waarom moet mij dit nu juist overkomen en waarom krijg ik dan niet precies, wat ik hebben wil?

Dan juist vergt het vaak een groot besef en een grote inspanning om toch door te dringen tot dat belangrijke besef van verbondenheid, dit weten: ik doe dit niet alleen, ik doe dit niet alleen voor mijzelf, ik doe dit in samenhang met al het andere.

Wat ik doe, zo zeg je dan, lijkt misschien erg traag en eenzaam, maar daardoor heb ik mogelijk anderen, desnoods zonder het te weten, geholpen, wat licht gegeven, hen wat moed gegeven, hen even een glimlach geschonken. Ik heb ergens de verbondenheid tussen mijzelf en alle werelden uitgedrukt, alleen reeds door dat, wat ik nu ben.

Is het dan nog belangrijk, of je gekruisigd zult worden of verheerlijkt? Zeker, gekruisigd worden is vervelend. Maar het duurt niet lang. Want wat zijn een paar uren op de eeuwigheid?

En verheerlijkt worden is natuurlijk erg leuk, vooral wanneer je er aan begint. Maar wanneer je vele eeuwen verheerlijkt moet blijven kijken, krijg je ook pijn in je kaken, nietwaar? Dat gaat allemaal wel voorbij.

Het belangrijke is niet, wat er met je gebeurt, ook al denk je dat vaak wel. Maar dan heb je het mis. Het rare in uw wereld is voor mij steeds weer, dat de mensen tot elkaar zeggen: je moet iets bereiken. Klopt niet. Je moet iets zijn.

Dat, wat je werkelijk bent, wat je door al die veranderingen steeds bewuster en vollediger wordt, dat is van belang en niet de vraag, of je eens maarschalk was en nu in de handel zit, of de vraag blijft, of het juist is, dat jij, die eens een grote overwinning bevocht, nu in de koekfabriek werkt, die niet eens je eigen naam draagt - ook al maak je daarin mogelijk wat koekjes, die aan je vroegere bestaan herinneren: Wellingtons.

Wat overigens een moeilijke vraag opwerpt: Wanneer Wellington de voorvader is van de gelijknamige koekjes, wie is dan de voorvader van de arnhemse meisjes? Don Juan misschien? Je kunt nooit weten.

Mogelijk is de wereld van de mensen vooral een rare wereld, omdat men het alles zo ernstig wil bezien. Men wil alles zo gewichtig maken. en wat is het feit?

Ik kan het niet duidelijk genoeg zeggen, niet vaak genoeg herhalen: Het feit, het enige belangrijke is dat, wat je bent, is die verbondenheid, die je beseft of niet in jezelf beleeft en waarmaakt, niet alleen voor alle mensen, maar zelfs voor alle leven, alle bestaan.

Een verbondenheid, die je waarmaakt, niet alleen in deze gestalte en dit leven, maar bij voortduring, in alle bestaan. En daarmee weet u het. En wanneer je met die verbondenheid volgens je eigen opvatting soms misgrijpt en je neus stoot: verbandje er over, dat gaat wel weer voorbij. Want ook het beleven en erkennen van werkelijke verbondenheid verloopt niet zo vlekkeloos en zonder moeite, als je je mogelijk voorstelt. Je maakt het jezelf gewoon moeilijk, waar te zijn, in elk leven weer opnieuw.

Bedenk: wanneer je diep in jezelf verbondenheid beseft, wanneer je diep in jezelf licht draagt, dan behoef je daaraan niet eens vorm te geven, zolang je maar weet: ik hoor er bij, ik ben deel van iets, dat meer is, dan al het andere, wat ik bewust ken.

Als je daar nu maar voortdurend diep in jezelf antwoord probeert te geven, is het niet nodig magische formules te murmelen, dan behoef je geen zegen uit te spreken, of lange rituelen te voltrekken. Dan behoef je alleen maar te zijn. Te zijn als deel van het licht, als deel van de grote werkelijkheid, verbonden als ik met het onbekende, met het oneindige, waarin je jezelf zult herbeleven, wanneer alle verandering van vorm voor jou reeds voorbij is.

Meer is er niet te zeggen: De een vindt mij wat vroom, de tweede denkt, dat er toch wel wat in zit en een derde denkt: veel woorden, maar wat heeft hij eigenlijk gezegd?

Wel, ik heb niets gezegd. Ik heb alleen maar een waarheid geprojecteerd, die zo belangrijk is, dat ik daaraan niet voortbij wil gaan. De waarheid, die voor ons allemaal een keer tot werkelijkheid wordt.

Indien u dit begrepen hebt, wat moet ik dan nog zeggen? En wanneer u het nu nog niet begrepen hebt, wat zal ik dan nog verder woorden vuil maken. Dus laat ons overgaan tot het laatste deel van de avond: het improviseren op enkele door u te geven woorden.

x Gezondheid, toekomst, wonder.

- Ik zou zeggen: de gezondheid van de toekomst is een wonder, voortgebracht door de innerlijke kracht van de mensheid. Want het zit eigenlijk zo:

Wat is gezond? Een schijn van zijn, dat in evenwicht verder bestaat?

De onerkende hiaat misschien van eeuwigheid en het ogenblik, waarin het ik, toch beseffende, zichzelf verheft tot werkelijkheid?

Ach, spreek mij niet van gezondheid, van wonderen, van ontplooiing buiten de tijd. Spreek mij van het werkelijke leven, van het zingende zweven in eeuwigheid.

Spreek mij van het diep vertrouwen, dat al, wat is, zijn zin beseft, dat al, wat is, uit de verdeeldheid tot een eenheid zich verheft,

Dat alles, gij, die eens moet sterven, ondergaat in werkelijkheid van licht en kracht.

van grote waarden, waarin het al werd neergeleid in één klein woord, in één beseffen, in één omvamen van het bestaan.

Waarin het zijn is, in totalen wetend, willend ondergaan. Ach, spreek mij niet van zijn en liefde, van de gezondheid en het wonder van het menselijk bestaan.

Spreek mij van dat, wat als het enig wonder verbergt zich achter alle waan :

een licht, dat leeft, een lichtend leven, een besef van werkelijkheid, dat door de sferen en de jaren tot in de tijdloosheid geleid, een ik, dat streeft, een ik, dat leeft,

dat, mens geweest is, of moet zijn. Want achter waan, daar ligt de sleutel van alle vreugd en alle pijn, van alle werkelijkheid, die door een mens nog wordt beseft.

De zin van tegenstrijdigheden, waardoor het wonder van het zijn zich openbaart

en uit de openbaring het ik tot in zijn bron verheft.

Ja, wat moet ik daaraan nog toevoegen? Mogelijk is het volgende wel passend:

Je droomt nog menselijke dromen, je voert nog menselijke strijd.

Maar wat gebeurt en wat mag komen, er is een zin in al en de oneindigheid zelve zal in je schrijven

zal in je zeggen: dit ene woord is de sleutel tot alle tijden.

Wanneer je het woord eens hebt gehoord, dan ken je de vreugden, ken je het lijden, dan ken je jezelf en het gehele bestaan.

Dan pas zul je de vreugde te mogen leven in heel je wezen volledig ondergaan.

Ik zou zo nog wel enige tijd bezig kunnen blijven, maar gezien de tijd en de omstandigheden lijkt het mij beter, hiermede te besluiten.

Vrienden, ik dank u voor uw aandacht. Ik hoop, dat wij goed door alles heen zijn gekomen. Ik hoop, dat u iets begrepen hebt van de werkelijkheid en dat u, ondanks alles, wat blijmoediger naar huis zult gaan, tot uzelf zeggende: nu kan mij veel gebeuren, maar betekenis heeft het uiteindelijk toch niet. Laat mij dan maar liever zoeken naar wat extra licht en wat extra kracht om die te kunnen delen met allen, die ik ken.

Goeden avond.

-0-0-0-0-0-

d.d. 15 april 1977

n.b.

Zover wij nu kunnen overzien, zullen na de volgende week alle bijeenkomsten weer als normaal plaats vinden, alle verslagen ook weer normalerwijze verschijnen.

red.